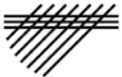

Cycladic Nexus,
A Journey
of Connections
Across Time:
Skarkos

Διοργάνωση έκθεσης:
Organized by:

Υπουργείο Πολιτισμού/Εφορεία Αρχαιοτήτων Κυκλάδων
Ministry of Culture/Ephorate of Antiquities of the Cyclades – FIGMENT

Ephorate of
Antiquities
of Cyclades

Εφορεία
Αρχαιοτήτων
Κυκλάδων

FIGMENT

Υπό την Αιγίδα του Δήμου Ιητών

Under the Auspices of the Municipality of Ios

Χορηγός
Sponsor

Υποστηρικτής
Supporter

Ασφάλιση έργων
Art Insurance

Χορηγός Επικοινωνίας
Media Sponsor

Cycladic Nexus, A Journey of Connections Across Time: Skarkos

Επιμέλεια έκθεσης:

Ευγενία Ίσκου, Αρχαιολόγος - Ιστορικός της Τέχνης

Ναταλία Μητσιώνη, Ιστορικός της Τέχνης

Curation:

Eugenia Iskou, Archaeologist - Art Historian

Natalia Mitsioni, Art Historian

Διάρκεια έκθεσης: 28 Ιουνίου - 31 Οκτωβρίου 2025

Exhibition duration: June 28 - October 31, 2025

Οι Κυκλάδες, διάσπαρτες στο κέντρο του Αιγαίου, συνέθεσαν από νωρίς ένα δίκτυο ανθρώπων, πολιτισμών και ιδεών· σε αυτόν τον χώρο αέναης θαλάσσιας κίνησης εγγράφεται και η ιστορία της Ίου. Ο προϊστορικός οικισμός του Σκάρκου αποκαλύπτει μια κοινωνία που οργανώθηκε πολεοδομικά, ανέπτυξε σύνθετες μορφές παραγωγής και διαχείρισης, και συμμετείχε ενεργά στα ευρύτερα δίκτυα ανταλλαγών της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού. Οι δρόμοι, οι πλατείες, οι αποθήκες και τα ευρήματα του Σκάρκου συνθέτουν την εικόνα μιας κοινότητας που βρισκόταν σε διαρκή αλληλεπίδραση με τον κόσμο γύρω της.

Η αρχιτεκτονική του οικισμού, με τη σοφή διάταξη των κατοικιών και των δημόσιων χώρων, αποτυπώνει μία από τις πιο ολοκληρωμένες εκφράσεις πρώιμης πολεοδομικής συγκρότησης στο Αιγαίο. Τα εργαστήρια λιθοτεχνίας, κεραμικής και μαρμαροτεχνίας, οι αποθηκευτικοί χώροι και τα πήλινα σφραγίσματα αποτελούν αδιάψευστους μάρτυρες οργανωμένων παραγωγικών και διοικητικών μηχανισμών. Ο Σκάρκος εντασσόταν σε ένα ευρύ δίκτυο θαλάσσιων επαφών που συνέδεε τις Κυκλάδες με την Κρήτη, την ηπειρωτική Ελλάδα, τη Μικρά Ασία και τις ακτές της Ανατολικής Μεσογείου. Η συνεχής διακίνηση πρώτων υλών, τεχνογνωσίας και πολιτισμικών στοιχείων διαμόρφωσε ένα σύνθετο τοπίο αλληλεπίδρασης που χαρακτηρίζει συνολικά τον αιγαιακό κόσμο της Πρώιμης Εποχής του Χαλκού.

Στους χώρους του Αρχαιολογικού Μουσείου Ίου, όπου τα ευρήματα του Σκάρκου αφηγούνται τις πρώτες σελίδες μιας ιστορίας ανταλλαγών, σχέσεων και δημιουργικών συναντήσεων, που η θάλασσα εξακολουθεί, μέχρι σήμερα, να τρέφει και να εμπνέει, η έκθεση Cycladic Nexus επιχειρεί να αναδείξει αυτή την διαχρονική λειτουργία των Κυκλάδων ως πεδίου συνάντησης και διασύνδεσης.

Δημήτριος Αθανασούλης
Αρχαιολόγος Δρ.
Διευθυντής ΕΦΑ Κυκλάδων

The Cyclades, scattered across the center of the Aegean, early on formed a network of people, cultures, and ideas; within this space of perpetual maritime movement lies the history of Ios. The prehistoric settlement of Skarkos reveals a society that was urbanistically organized, developed complex forms of production and management, and actively participated in the broader exchange networks of the Early Bronze Age. The roads, squares, storage facilities, and findings of Skarkos paint the picture of a community in constant interaction with the world around it.

The architecture of the settlement, with its wise layout of residences and public spaces, represents one of the most complete expressions of early urban planning in the Aegean. The stone-working, pottery, and marble workshops, the storage areas, and the clay sealings serve as undeniable evidence of organized production and administrative mechanisms. Skarkos was part of an extensive network of maritime contacts linking the Cyclades with Crete, mainland Greece, Asia Minor, and the shores of the Eastern Mediterranean. The continuous movement of raw materials, technical knowledge, and cultural elements shaped a complex landscape of interaction that defines the Aegean world of the Early Bronze Age as a whole.

Within the spaces of the Archaeological Museum of Ios, where the findings from Skarkos narrate the first chapters of a history of exchange, relationships, and creative encounters—nourished and inspired to this day by the sea—the exhibition Cycladic Nexus seeks to highlight this timeless role of the Cyclades as a field of meeting and interconnection.

Demetrios Athanasoulis

Archaeologist, PhD

Director of the Ephorate of Antiquities of the Cyclades

Η έκθεση *Cycladic Nexus, A Journey of Connections Across Time: Skarkos* αναπτύσσεται ως ένας εννοιολογικός και εικαστικός διάλογος ανάμεσα στον αρχαιολογικό χώρο του Σκάρκου και στις σύγχρονες καλλιτεχνικές πρακτικές. Εστιάζοντας στην έννοια της σύνδεσης, ως κινητήριας δύναμης της πολιτισμικής συγκρότησης, η έκθεση φέρνει σε επαφή τις απαρχές της Πρωτοκυκλαδικής κοινωνίας με τις σημερινές αναζητήσεις γύρω από τη μνήμη, την ταυτότητα και την κοινότητα.

Έμπνευση και αφορμή της έκθεσης αποτελεί ο ίδιος ο Σκάρκος και κατ' επέκταση ο κυκλαδικός πολιτισμός. Πρόκειται για μία από τις πιο ολοκληρωμένες μαρτυρίες της Πρωτοκυκλαδικής περιόδου, που αποκαλύπτει μια κοινωνία που ανέπτυξε νέες τεχνολογίες, συστήματα επιβίωσης και πολύπλοκες κοινωνικές δομές.

Η Πρωτοκυκλαδική Ίλος, όπως μαρτυρά ο οικισμός του Σκάρκου, δεν υπήρξε ποτέ απομονωμένο νησί. Αντιθέτως, υπήρξε κόμβος. Η θάλασσα δεν λειτουργούσε ως όριο ή απειλή, αλλά ως έδρα δικτύων, ως διαπερατή μεθόριος μεταξύ κοινοτήτων, ξενιστής πολιτισμικών και υλικών ροών. Μέσα από την αδιάκοπη ανταλλαγή αντικειμένων, ανθρώπων και συμβόλων, ο Πρωτοκυκλαδικός κόσμος συγκροτείται ως ένα πεδίο σχέσεων. Αυτή τη συλλογική γεωγραφία αντηχούν οι θεματικές της έκθεσης: μετακίνηση, επικοινωνία, δεσμοί.

Οι καλλιτέχνες που συμμετέχουν στην έκθεση προσεγγίζουν αυτές τις έννοιες όχι ως κατάλοιπα του παρελθόντος, αλλά ως επίμονες και καιρίες εμπειρίες του παρόντος. Το ανθρώπινο ίχνος –ως παρουσία ή απουσία, ως πορεία ή τραύμα– χαρακτηρίζει τα έργα. Τα εικαστικά μέσα είναι διαφορετικά: ζωγραφική, γλυπτική, εγκαταστάσεις, κέντημα, ψηφιακές εκτυπώσεις. Κι όμως, το ερώτημα παραμένει κοινό: Πώς συγκροτούνται οι κοινότητες; Ποιος είναι ο ρόλος της μνήμης στη διαμόρφωση του παρόντος; Πώς μπορεί η τέχνη –όπως κάποτε η ναυσιπλοΐα των Κυκλάδων– να λειτουργήσει ως μέσο διάπλου και ως φορέας σύνδεσης;

Η έκθεση δεν αποτελεί απλώς μια αναφορά στην πολιτισμική συνέχεια. Είναι μια εικαστική πρόταση που αντιλαμβάνεται την ιστορία όχι ως αρχείο, αλλά ως δυναμική τοπογραφία· ως πεδίο νοήματος που μας αφορά άμεσα. Στη συνάντηση του αρχαίου με το σύγχρονο, ο θεατής προσκαλείται να αναστοχαστεί πάνω στις έννοιες της μετακίνησης, της μετάβασης, της ανταλλαγής και της συλλογικότητας, όχι ως αφηρημένες έννοιες, αλλά ως θεμελιώδη βιώματα, κοινά στον Πρωτοκυκλαδικό κάτοικο και στον σύγχρονο άνθρωπο.

Συμμετέχουν (αλφαβητικά): Γιώργος Αλεξανδρίδης, Οδυσσέας Γλύκας, Αντιγόνη Καββαθά, Σταύρος Κάσσης, Θάνος Μακρής, Κωνσταντίνος Μάσσος, Βαρβάρα Μαυρακάκη, Αντώνιος Παναγόπουλος, Περικλής Πραβήτας, Ιφιγένεια Σδούκου, Μίλτος Σκούρας, Νίκος Τρανός

Ευγενία Ίσκου,
Αρχαιολόγος - Ιστορικός της Τέχνης
Ναταλία Μητσιώνη,
Ιστορικός της Τέχνης

The exhibition *Cycladic Nexus, A Journey of Connections Across Time: Skarkos* unfolds as a conceptual and visual dialogue between the archaeological site of Skarkos and contemporary artistic practices. Focusing on the concept of connection as a driving force of cultural formation, the exhibition brings into contact the origins of the Early Cycladic society with today's explorations around memory, identity, and community.

The inspiration and starting point of the exhibition is Skarkos itself and, by extension, the Cycladic civilization. It is one of the most complete testimonies of the Early Cycladic period, revealing a society that developed new technologies, survival systems, and complex social structures.

Early Cycladic Ios, as evidenced by the settlement of Skarkos, was never an isolated island. On the contrary, it was a hub. The sea did not function as a boundary or threat, but as the seat of networks, as a permeable border between communities, a host of cultural and material flows. Through the continuous exchange of objects, people, and symbols, the Early Cycladic world is constituted as a field of relationships. This collective geography resonates with the exhibition's themes: movement, communication, bonds.

The artists participating in the exhibition approach these concepts not as remnants of the past, but as persistent and crucial experiences of the present. The human trace –whether as presence or absence, as journey or trauma– runs through the works. The aesthetic languages vary: painting, sculpture, installations, embroidery, digital prints. Yet, the question remains common: How are communities formed? What is the role of memory in shaping the present? How can art –like once the navigation of the Cyclades– function as a means of crossing and as a carrier of connection?

The exhibition is not simply a reference to cultural continuity. It is a visual proposal that perceives history not as an archive, but as a dynamic topography; as a field of meaning that concerns us directly. In the meeting of the ancient with the contemporary, the viewer is invited to reflect on the concepts of movement, transition, exchange, and collectivity - not as abstract notions, but as fundamental experiences, common both to the Early Cycladic inhabitant and to the contemporary human.

Participants (alphabetically): Giorgos Alexandridis, Odysseas Glykas, Antigoni Kavvatha, Stavros Kassis, Thanos Makris, Constantin Massos, Barbara Mavrakaki, Antonios Panagopoulos, Pericles Pravitas, Ifigeneia Sdoukou, Miltos Skouras, Nikos Tranos

Eugenia Iskou,
Archaeologist – Art Historian
Natalia Mitsioni,
Art Historian

Στο έργο *Καταλύματα*, ο Αλεξανδρίδης συνθέτει ένα σιωπηλό, επαναληπτικό τοπίο από σκηνές φτιαγμένες με πηλό. Η απουσία ανθρώπινων μορφών και η αυστηρή, σχεδόν αρχιτεκτονική γεωμετρία των κατασκευών γεννούν ένα αίσθημα εγκατάλειψης, μνήμης και συλλογικού τραύματος. Το έργο παρουσιάζεται μπροστά από φωτογραφίες οικιστικών καταλοίπων της πρώιμης Εποχής του Χαλκού από τον αρχαιολογικό χώρο του Σκάρκου, ενεργοποιώντας έναν διάλογο ανάμεσα στο μακρινό παρελθόν και το εύθραυστο παρόν.

Ο πηλός, υλικό γήινο και ταπεινό, φέρει εντός του τη μνήμη, τις ρίζες, την ανθρώπινη εγκατάσταση. Οι μορφές των σκηνών αντηχούν τις σημερινές πραγματικότητες: προσφυγικούς καταυλισμούς, στρατόπεδα, ζώνες αποκλεισμού, ξεριζωμούς. Πρόχειρες κατασκευές που, μέσα από το βλέμμα του εικαστικού, αποκτούν σχεδόν συγκινησιακή ένταση και μνημειακή βαρύτητα,

Είναι χώροι φιλοξενίας ή ελέγχου; Προστασίας ή αποκλεισμού; Ο καλλιτέχνης δεν προτείνει απαντήσεις, παρά αφήνει το ερώτημα ανοιχτό. Καλεί τον θεατή να σταθεί μπροστά σε αυτές τις σιωπηλές φόρμες και να αναμετρηθεί με τα μεγάλα ζητήματα της κοινότητας, της απώλειας και της επιβίωσης σε έναν κόσμο ασταθή και μεταβαλλόμενο.

In the work *Shelters* Alexandridis composes a silent, repetitive landscape made of clay tents. The absence of human figures and the strict, almost architectural geometry of the constructions evoke a sense of abandonment, memory, and collective trauma. The work is presented in front of photographs of residential remnants from the Early Bronze Age at the archaeological site of Skarkos, activating a dialogue between the distant past and the fragile present.

Clay, an earthy and humble material, carries within it memory, roots, and human settlement. The shapes of the tents echo contemporary realities: refugee camps, detention centers, exclusion zones, displacements. Makeshift constructions that, through Alexandridis' gaze, gain almost emotional intensity and monumental gravity.

Are these spaces for hospitality or control? Protection or exclusion? The artist does not provide answers but leaves the question open. He invites the viewer to stand before these silent forms and confront the major issues of community, loss, and survival in an unstable and changing world.

Καταλύματα, 2020, πηλός stoneware, εγκατάσταση,
μεταβλητές διαστάσεις (21 x 21 x 11 εκ. το κάθε ένα)

Shelters, 2020, stoneware, installation, dimensions variable (21 x 21 x 11 cm each)

Ο **Γιώργος Αλεξανδρίδης** γεννήθηκε στη Θεσσαλονίκη το 1980. Σπούδασε μαρμαρογλυπτική στην Τήνο και γλυπτική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών. Από το 2019 είναι Επίκουρος Καθηγητής στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών όπου διδάσκει το μάθημα της Κεραμικής. Έχει πραγματοποιήσει δύο ατομικές εκθέσεις, έχει συμμετάσχει στην 6η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης της Θεσσαλονίκης (2017), ενώ έχει πάρει μέρος σε ομαδικές εκθέσεις σε μουσεία και γκαλερί.

Giorgos Alexandridis was born in Thessaloniki in 1980. He studied marble sculpture in Tinos and sculpture at the Athens School of Fine Arts. Since 2019, he has been an Assistant Professor at the Athens School of Fine Arts, where he teaches Ceramics. He had two solo exhibitions and took part in the 6th Thessaloniki Biennale of Contemporary Art (2017). He has also participated in group exhibitions at museums and galleries.

Το έργο του Οδυσσέα Γλύκα προσεγγίζει το ανθρώπινο σώμα όχι απλώς ως μορφή, αλλά ως εύρημα, ως ίχνος μιας ύπαρξης που έχει ενσωματωθεί αδιάρρηκτα στον τόπο και τον χρόνο. Ο κυνηγός εμφανίζεται παγιδευμένος μέσα σε στρώσεις ζωγραφικής και οργανικών υλικών. Η φιγούρα μοιάζει να αιωρείται ανάμεσα στην εγρήγορση και την ακινησία, ζωντανή και ταυτόχρονα απολιθωμένη, σαν ένα αρχαιολογικό εύρημα που έρχεται στο φως από τη σκαπάνη.

Η χρήση οργανικών υλικών, σε συνδυασμό με τη συνειδητή αποδυνάμωση της προοπτικής και του βάθους, δημιουργεί μια αίσθηση εγκιβωτισμού, παραπέμποντας άμεσα σε επιστημονικές τεχνικές τεκμηρίωσης που χρησιμοποιούνται στην ανάλυση προϊστορικών αρχαιολογικών στρωμάτων, όπου κάθε ίχνος, κάθε στρώση γης, αφηγείται μια διαφορετική ιστορία για το παρελθόν.

Ο *Hunter* δεν απεικονίζει απλώς έναν άνθρωπο· ενσαρκώνει μια ολόκληρη εποχή, όπου ο άνθρωπος παλεύει για επιβίωση, συνυπάρχει και αλληλεπιδρά με τη φύση, αφήνοντας το στίγμα του σε έναν κόσμο που αλλάζει διαρκώς. Η αναφορά στον πρώιμο άνθρωπο αποτελεί ένα μέσο για να σκεφτούμε αλλιώς τον σύγχρονο χώρο και τη θέση μας μέσα σε αυτόν.

Odysseas Glykas' work approaches the human body not merely as form but as a find, a trace of an existence inextricably embedded in place and time. The Hunter appears trapped within layers of paint and organic materials. The figure seems to hover between alertness and stillness, alive yet fossilized, like an archaeological find unearthed by excavation.

The use of organic materials, combined with a deliberate weakening of perspective and depth, creates a sense of encapsulation, directly referencing scientific documentation techniques used in the analysis of prehistoric archaeological strata, where each trace, each soil layer, tells a different story of the past.

Hunter does not merely depict a person; it embodies an entire era where humans struggle for survival, coexist and interact with nature, leaving their mark on an ever-changing world. The reference to the early human serves as a means to rethink contemporary space and our place within it.

Κυνηγός, 2024, μικτή τεχνική σε ξύλο, 125 x 250 εκ.

Hunter, 2024, mixed media on wood, 125 x 250 cm

Ο **Οδυσσεάς Γλύκας** είναι καλλιτέχνης που ζει και εργάζεται στην Αθήνα. Σπούδασε στη Σχολή Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Το καλλιτεχνικό ενδιαφέρον του Γλύκα επικεντρώνεται στην εξερεύνηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ ανθρώπων και περιβάλλοντος. Δημιουργεί έργα που καλούν το κοινό να αναλογιστεί τους δεσμούς και την εμπλοκή μεταξύ ανθρώπινου και μη. Έχει παρουσιάσει τη δουλειά του σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Odysseas Glykas, (b. Athens), is an artist who lives and works in Athens. He studied at the School of Fine Arts of the Aristotle University of Thessaloniki. Glykas artistic focus lies in exploring the interaction between humans and the environment, creating pieces that provoke thought and dialogue about our relationship with the world. He has showcased his work in both solo and group exhibitions in Greece and abroad.

Η *Διαδρομή* της Αντιγόνης Καββαθά, μια «ζωφόρος» με τις μορφές σε σιωπηλή πορεία, απρόσωπες και λιτές, αποκτά τον χαρακτήρα συλλογικού αποτυπώματος.

Οι εικόνες του έργου προέρχονται από διαφορετικές ιστορικές στιγμές – μετανάστες στο Ellis Island, πρόσφυγες του Ισπανικού Εμφυλίου, πρόσφατες μετακινήσεις από τη Συρία. Με τη χρήση αρχείων, τεκμηρίων και προσωπικών μαρτυριών, η εικαστικός δεν αναζητά την αφήγηση ενός ηρωικού παρελθόντος. Αντιθέτως, επιλέγει μια στοχαστική προσέγγιση του ιστορικού χρόνου ως «σπασμένου», διακοπτόμενου και θραυσματικού.

Η ένταξη της *Διαδρομής* σε έναν διάλογο με την Πρωτοκυκλαδική κοινωνία, όπου η κίνηση, η ανταλλαγή και οι μεταβάσεις αποτελούσαν θεμελιακές συνιστώσες του βίου, υπογραμμίζει ότι η μετακίνηση δεν είναι ιστορική παρέκκλιση αλλά σταθερός άξονας της ανθρώπινης εμπειρίας. Το έργο λειτουργεί όχι εικαστικά, αλλά ως αφετηρία αναστοχασμού πάνω στον τρόπο που οι διαδρομές –ιστορικές, γεωγραφικές και υπαρξιακές– χαράσσουν την ταυτότητα, ανασυνθέτουν τη μνήμη και επαναπροσδιορίζουν την έννοια της κοινότητας.

The *Journey* by Antigoni Kavvatha constitutes an artistic recording of movement not as a momentary event but as a continuous and persistent condition of human existence. The frieze, with figures arranged in a silent procession –impersonal and simple– takes on the character of a collective imprint.

The scenes composing the work draw from different historical moments– from the migrants of Ellis Island, to refugees of the Spanish Civil War, to recent displacements from Syria. Using archives, documentation, and personal testimonies, Kavvatha does not seek to narrate a heroic past. Instead, she opts for a contemplative approach to historical time as “broken,” interrupted, and fragmented.

The integration of *The Journey* into a dialogue with the Early Cycladic society –where movement, exchange, and transitions were fundamental aspects of life–emphasizes that migration is not a historical deviation but a core axis of human experience. Thus, the work functions not only as a visual whole but also as a starting point for reflection on how routes –historical, geographical, and existential– shape identity, reconstruct memory, and redefine the notion of community.

Διαδρομή IV, 2018, ακρυλικό σε mylar, 61 x 440 εκ.

Journey IV, 2018, acrylics on mylar, 61 x 440 cm

Η **Αντιγόνη Καββαθά** γεννήθηκε το 1955 στη Θεσσαλονίκη. Σπούδασε ζωγραφική στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών με δάσκαλο τον Γ. Μόραλη και έκανε μεταπτυχιακές σπουδές στη Νέα Υόρκη και τη Βοστώνη των ΗΠΑ. Έχει κάνει δεκαέξι ατομικές εκθέσεις και έχει πάρει μέρος σε περισσότερες από 60 ομαδικές σε Μουσεία, Πολιτιστικούς Οργανισμούς και ιδιωτικές Γκαλερί, στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Είναι μέλος της ομάδας Horror Vacui. Έργα της βρίσκονται σε Μουσεία, δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές στην Ευρώπη, την Αμερική και την Ασία. Ζει και εργάζεται στην Αθήνα.

Antigoni Kavvatha was born in 1955 in Thessaloniki. She studied painting at the Athens School of Fine Arts under the guidance of G. Moralis and pursued postgraduate studies in New York and Boston, USA. She has held sixteen solo exhibitions and participated in more than 60 group exhibitions at museums, cultural organizations, and private galleries in Greece and abroad. She is a member of the Horror Vacui group. Her works are included in museums, public, and private collections across Europe, America, and Asia. She lives and works in Athens.

Μέσα από τεχνικές κολλάζ και ανακύκλωσης εικόνων, ο Σταύρος Κάσσης δομεί ένα εικαστικό πεδίο πολλαπλών επιπέδων, όπου κάθε στρώμα εικόνας λειτουργεί σαν μια καταγραφή – μια αφήγηση του παρελθόντος, του παρόντος και μιας φανταστικής προβολής στο μέλλον. Οι εικόνες του δεν λειτουργούν απλώς ως τεκμήρια, αλλά ως ενεργές δομές σημασίας, αποσπασμένες και ανασυντεθειμένες μέσα από ένα υλικό αρχείο συλλογικών αναφορών και προσωπικών μνημών.

Το έργο του συνδιαλέγεται με τη στρωματογραφία του Σκάρκου, όχι ως αρχαιολογική τεχνική, αλλά ως εργαλείο ανάγνωσης του πολιτισμού. Όπως η στρωματογραφία αποκαλύπτει τις αλληπάλληλες φάσεις ζωής ενός τόπου, έτσι και το έργο του εικαστικού αποδομεί και ανασυνθέτει οπτικές αφηγήσεις του συλλογικού και του προσωπικού χρόνου, φωτίζοντας τις κοινωνικές και πολιτισμικές δομές που διαμορφώνουν τη μνήμη, την ταυτότητα και την ιστορική εμπειρία.

Τοποθετημένο ανάμεσα στα φωτογραφικά και χαρτογραφικά τεκμήρια του Σκάρκου, το έργο λειτουργεί σαν μια εικαστική τομή – μια άσκηση αναστοχασμού για το πώς κοιτάμε, θυμόμαστε και ερμηνεύουμε το παρελθόν. Ο εικαστικός δεν προσφέρει μια γραμμική αφήγηση, αλλά ένα πεδίο ανοιχτό στην ανάγνωση, όπου η ιστορία συναντά τη φαντασία και το υλικό ίζημα της μνήμης μετατρέπεται σε τόπο ερωτημάτων και εσωτερικής διερεύνησης.

Through collage and image recycling techniques, Stavros Kassis constructs a visual field of multiple layers, where each layer of image acts as a record – a narrative of the past, present, and an imaginary projection into the future. His images do not merely function as evidence but as active structures of meaning, fragmented and reassembled from a material archive of collective references and personal memories.

His work dialogues with the stratigraphy of Skarkos – not as an archaeological technique but as a tool for reading culture. Just as stratigraphy reveals the successive phases of a place's life, Kassis deconstructs and recomposes visual narratives of collective and personal time, illuminating the social and cultural structures that shape memory, identity, and historical experience.

Placed among photographic and cartographic documents from Skarkos, the work operates as a visual incision – a reflective exercise on how we look at, remember, and interpret the past. Kassis does not offer a linear narrative but an open field for reading, where history meets imagination, and the material sediment of memory turns into a site of questions and inner exploration.

Ephemera, 2023,
ευρεθέντα αντικείμενα:
χαρτιά, καρτ ποστάλ,
φωτογραφία, χαρτόνι,
κλιπς, τζάμι , 31 x 42 εκ.

Ephemera, 2023,
objet trouvé: papers,
postcards, photos,
cardboard, clips,
glass, 31 x 42 cm

Ο **Σταύρος Κάσσης** (Esta. Bros) (1985, Αθήνα) ζει και εργάζεται στην Αθήνα. Σπούδασε Εικαστικές Τέχνες στην Πολυτεχνική Σχολή της Βαλένθια, στο Πανεπιστήμιο της Πόλης του Μεξικού και στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης. Ειδικεύτηκε στην Τέχνη στον Δημόσιο χώρο ολοκληρώνοντας μεταπτυχιακές σπουδές στην καλλιτεχνική παραγωγή στην Πολυτεχνική Σχολή της Βαλένθια. Παράλληλα με την εικαστική δημιουργία ασχολείται με την διδακτική της Τέχνης (είναι καθηγητής σχεδίου στην Σχολή Βακαλό) και την μετάφραση ισπανικών. Έχει παρουσιάσει τη δουλειά του σε ατομικές και ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα το εξωτερικό.

Stavros Kassis (Esta. Bros) (1985, Athens) lives and works in Athens. He studied Visual Arts at the Polytechnic School of Valencia, in Mexico City and at the Aristotle University of Thessaloniki. He specialized in Public Art with a Master's in Artistic Production at the Polytechnic School of Valencia. Alongside the visual creation, he is a teacher of drawing at the Vakalo School, and spanish translator. He has presented his work in individual and group exhibitions in Greece and abroad.

Θάνος Μακρής

**EPHEMERAL EXERCISES
OF MELANCHOLIA – AFTER SKARKOS VII**

Στο έργο του Θάνου Μάκρη, το Κυκλαδικό ειδώλιο αναδύεται ως σύμβολο της αέναης ανθρώπινης προσπάθειας να αποτυπωθεί το ανεξήγητο μέσα από την τέχνη. Η λιτή, συμμετρική μορφή αιωρείται σε φόντο που παραπέμπει σε βαθυγάλανη, αναστατωμένη θάλασσα – ένα τοπίο εσωτερικής αναταραχής και ταυτόχρονα τελετουργικής γαλήνης.

Η σύνδεση με το πρωτοκυκλαδικό Αιγαίο δεν λειτουργεί απλώς ως αισθητική ή αρχαιολογική αναφορά, αλλά ως υπαρξιακός άξονας: υπενθυμίζει την πρωταρχική ανάγκη του ανθρώπου να κατανοήσει, να εξευμενίσει ή να μεταμορφώσει το άγνωστο. Το ειδώλιο εδώ δεν είναι εικονιστικό κατάλοιπο αλλά φορέας συλλογικής μνήμης.

Ο εικαστικός εστιάζει στην πορεία του μπλε χρώματος και τη σύνδεσή του με τη μελαγχολία, στη μεταμόρφωση και στην επανερμηνεία «found objects», όπως διακοσμητικά μοτίβα, πορσελάνες και λίθοι, των οποίων η ερμηνευτική προσέγγιση συνθέτει ένα νέο εύρημα/παλίμψηστο. Μέσα από αυτήν τη διαδικασία, τα αντικείμενα χάνουν την αρχική τους λειτουργία ή αισθητική ταυτότητα και ενσωματώνονται σε έναν νέο εικαστικό λόγο, όπου το παρελθόν και το παρόν συνυπάρχουν.

Thanos Makris

**EPHEMERAL EXERCISES
OF MELANCHOLIA – AFTER SKARKOS VII**

In Thanos Makris' work, the Cycladic idol emerges as a symbol of humanity's eternal effort to capture the inexplicable through art. The simple, symmetrical form floats against a backdrop evoking a deep blue, turbulent sea – a landscape of inner turmoil and simultaneously ritual tranquillity.

The connection with the Early Cycladic Aegean is not merely aesthetic or archaeological but existential: it recalls the primal human need to comprehend, appease, or transform the unknown. The idol here is not an iconic relic but a bearer of collective memory.

Makris focuses on the trajectory of the color blue and its association with melancholy, transformation, and the reinterpretation of found objects such as decorative motifs, porcelains, and stones, whose interpretive approach creates a new find/palimpsest. Through this process, objects lose their original function or aesthetic identity and integrate into a new artistic discourse where past and present coexist.

*Ephemeral Exercises of
Melancholia – After Skarkos VII,*
2025, Εκτύπωση σε acrylux, 29,7 x 42 εκ.

*Ephemeral Exercises of
Melancholia – After Skarkos VII,*
2025, Digital print on acrylux, 29.7 x 42 cm

Ο **Θάνος Μακρής** είναι εικαστικός καλλιτέχνης, ερευνητής και συντηρητής έργων τέχνης. Γεννήθηκε (1979) και μεγάλωσε στο Ναύπλιο και σήμερα ζει στην Αθήνα. Είναι κάτοχος μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών στις Εικαστικές Τέχνες (MFA με διάκριση) από την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών (2019). Είναι κάτοχος πτυχίου στον Ευρωπαϊκό Πολιτισμό, την Ιστορία και τις Πολιτισμικές Σπουδές (2015) και Διπλώματος στη συντήρηση έργων τέχνης και αρχαιοτήτων (2000). Επί του παρόντος, εργάζεται για τη διδακτορική του διατριβή στις εικαστικές τέχνες στην Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών, ως ερευνητής στο Αρχείο του Νίκου Εγγονόπουλου και ως art mediator/educator σε συνεργασία με το MOMus-Μουσείο Άλεξ Μυλωνά.

Thanos Makris is a visual artist, researcher and art conservator. He was born (1979) and raised in Nafplio and is now based in Athens, GR. He holds a Master in Fine/Visual Arts (MFA with distinction) from the Athens School of Fine Arts (2019). He holds a Bachelor's Degree in European Civilization, History and Cultural Studies (2015) and a Diploma in Conservation of Works of Art and Antiquities (2000). He is currently pursuing his PhD Thesis in Visual Arts at the Athens School of Fine Arts, and working as a researcher at the Nikos Engonopoulos' Archive and as an art mediator/educator in collaboration with MOMus-Museum Alex Mylona.

Στη δουλειά του Κωνσταντίνου Μάσσοσ, η ανθρώπινη μορφή λειτουργεί συχνά ως φορέας μιας αδιάκοπης πάλης με τον κόσμο – φυσικό, υπαρξιακό, κοινωνικό. Στο έργο *The Passage*, ένα αινιγματικό πλήθος μορφών διασχίζει ένα γκριζωπό, ορεινό τοπίο· ένα τοπίο αρχέγονο, σχεδόν μεταφυσικό, χωρίς σαφή χρονικά ή γεωγραφικά σημεία αναφοράς.

Το θέμα μοιάζει να αιωρείται εκτός χρόνου, σε μια ζώνη ανάμεσα στο πραγματικό και το συμβολικό, να συνομιλεί σιωπηλά με τη μακρά ιστορία του ανθρώπου: τον άνθρωπο που μετακινείται, επιβιώνει, δημιουργεί κοινότητες και πασχίζει να δώσει νόημα στον κόσμο και στον εαυτό του.

Οι Πρωτοκυκλαδίτες χάραζαν διαδρομές στη νησιωτική γεωγραφία του Αιγαίου, μετακινούμενοι, ανταλλάσσοντας αγαθά και ιδέες. Το πλήθος του *The Passage* αποτυπώνει την οικουμενική και διαχρονική ανάγκη του ανθρώπου να κινηθεί, να επιβιώσει, να συγκροτήσει κοινότητες σε τοπία ασταθή, δύσβατα αλλά γεμάτα δυναμική. Το πέρασμα δεν είναι απλώς φυσικό, είναι υπαρξιακό. Είναι η αναζήτηση του κατοικήσιμου μέσα στο άγνωστο· η ανθρώπινη επιθυμία να μετατρέψει τον κόσμο σε τόπο νοηματοδοτημένο, βιώσιμο και συλλογικό.

In Massos' work, the human figure often functions as a bearer of a continuous struggle with the world – natural, existential, social. In the work *The Passage*, an enigmatic crowd crosses a grayish mountainous landscape; a primordial, almost metaphysical place without clear temporal or geographic references.

The scene seems suspended out of time, in a zone between the real and the symbolic, silently conversing with the long human history: the human who moves, survives, creates communities, and strives to give meaning to the world and to oneself.

The Early Cycladic people carved paths in the insular geography of the Aegean, moving and exchanging goods and ideas. The crowd in *The Passage* reflects the universal and timeless human need to move, survive, and form communities in unstable, inaccessible but dynamic landscapes. The passage is not just physical; it is existential. It is the quest for the inhabitable within the unknown; the human desire to transform the world into a meaningful, livable, and collective place.

The Passage, 2016, μικτή τεχνική σε καμβά, 100 x 140 εκ.

The Passage, 2016, mixed media on canvas, 100 x 140 cm

Ο **Κωνσταντίνος Μάσσο** γεννήθηκε στο Μεσολόγγι και μεγάλωσε στην Αθήνα όπου ζει και εργάζεται. Αποφοίτησε από το Παιδαγωγικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Αθηνών, μετεκπαιδεύτηκε στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου στη Γενική Αγωγή και έως σήμερα εργάζεται στην Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση. Το 2014 αποφοίτησε από την Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών, από το Γ' Εργαστήριο Ζωγραφικής με καθηγητές τον Μάριο Σπηλιόπουλο και τον Παντελή Χανδρή. Στο ενεργητικό του έχει έξι ατομικές εκθέσεις, ενώ έχει λάβει μέρος σε ομαδικές εκθέσεις. Έργα του βρίσκονται σε ιδιωτικές συλλογές.

Constantin Massos was born in Messolonghi and grew up in Athens, where he lives and works. He graduated from the Department of Education at the University of Athens, pursued further studies in General Education at the University of the Aegean, and has been working in Primary Education until today. In 2014, he graduated from the Athens School of Fine Arts, from the 3rd Painting Studio, under the guidance of professors Marios Spiliopoulos and Pantelis Chandris. He has held six solo exhibitions and has participated in group exhibitions. His works are part of private collections.

Το έργο της Βαρβάρας Μαυρακάκη αποπνέει μια αίσθηση τελετουργικής καθαρότητας και διακριτικής μνημειακότητας. Μέσα από την ανάγλυφη επιφάνεια, όπου το φως και η υλικότητα του χαρτιού παίζουν πρωταγωνιστικό ρόλο, δημιουργούνται σχήματα που παραπέμπουν σε μια συμβολική γλώσσα φορτισμένη με νόημα. Η ανθρώπινη παρουσία δεν δηλώνεται ρητά, αλλά υπονοείται μέσα από μορφές, γραμμές και ίχνη.

Οι καθιστές φιγούρες μοιάζουν να βρίσκονται σε μεταβατικά στάδια: σαν επιβάτες, σαν πρόσφυγες, σαν ταξιδιώτες, σε μια πορεία που ξεκινά και δεν τελειώνει. Οι γραμμές που διατρέχουν την επιφάνεια των έργων λειτουργούν σαν χάρτες. Θυμίζουν τις θαλάσσιες διαδρομές του προϊστορικού Αιγαίου, όταν οι πρώτες κοινωνίες αντάλασσαν αγαθά, κοινωνικές αξίες και ηθικές αντιλήψεις.

Στην καρδιά του προϊστορικού Αιγαίου, η μετακίνηση δεν ήταν απλώς ανάγκη επιβίωσης, ήταν πράξη καθοριστική για τη διαμόρφωση πολιτισμών. Τα έργα της εικαστικού σαν αποτύπωμα ενός συλλογικού παρελθόντος συνομιλούν με αυτή τη διαχρονική εμπειρία.

Barbara Mavrakaki's work breathes a sense of ritual purity and subtle monumentality. Through the embossed surface, where light and the materiality of paper play a leading role, shapes emerge evoking a symbolic language laden with meaning. The human presence is not explicitly stated but implied through forms, lines, and traces.

The seated figures appear to be in transitional stages: like passengers, refugees, travellers on a journey that begins and never ends. The lines traversing the surface of the works function like maps. They recall the maritime routes of the prehistoric Aegean, when early societies exchanged goods, social values, and ethical conceptions.

At the heart of the prehistoric Aegean, movement was not merely a survival necessity but a decisive act shaping civilizations. Mavrakaki's works stand as imprints of a collective past, dialoguing with this timeless experience.

| *Χωρίς τίτλο*, 2016-2025, προσωπική τεχνική σε χαρτί, 24 x 24 εκ.

| *Untitled*, 2016-2025, unique technique on paper, 24 x 24 cm

Η **Βαρβάρα Μαυρακάκη** γεννήθηκε στον Πειραιά. Παρακολούθησε μαθήματα ζωγραφικής στο Visual Art School και στη National Academy of Design της Νέας Υόρκης. Έχει παρουσιάσει τη δουλειά της σε πολλές ατομικές και ομαδικές εκθέσεις. Έργα της υπάρχουν στην Εθνική Τράπεζα Ελλάδος, στο Μουσείο του Brooklyn και σε ιδιωτικές συλλογές.

Barbara Mavrakaki was born in Piraeus. She studied at the Visual Art School and at the National Academy of Design in New York. She has presented her work in numerous solo and group exhibitions. Her works can be seen in the National Bank of Greece, in the Brooklyn Museum as well as in privately owned collections.

Το έργο *mi -ni-mi* εντάσσεται στο σύνολο δουλειάς με τίτλο ESPACE DE MEMOIRE, όπου ο καλλιτέχνης διερευνά τη γραφή όχι μόνο ως μέσο, αλλά ως σύμβολο, δημιουργώντας μια διαλεκτική σχέση μεταφυσικής και λόγου.

Το κόκκινο, η ώχρα και το μπλε παραπέμπουν στις φυσικές χρωστικές που χρησιμοποιούνταν ήδη από την Εποχή του Χαλκού στο Αιγαίο, σε τοιχογραφίες, αγγεία και τελετουργικά αντικείμενα. Στην επιφάνεια του έργου, η παρουσία της λέξης *mi-ni-mi* (μνήμη) σε Γραμμική Β δεν αποτελεί απλώς σημειολογική αναφορά, αλλά πυρήνα του έργου. Τα σύμβολα της Γραμμικής Β δεν λειτουργούν απλώς ως αισθητικά στοιχεία ή ιστορικές αναφορές, αλλά αναδεικνύονται σε θεμελιώδεις μονάδες νοήματος, ίχνη μιας πρώιμης ανάγκης του ανθρώπου να αποτυπώσει, να οργανώσει και να μεταδώσει τον κόσμο γύρω του.

Η παρουσία αυτής της πρώιμης γραφής θέτει το ερώτημα της αναγνωσιμότητας και της μνήμης: Τι διασώζεται όταν η λέξη παύει να είναι κατανοητή; Πώς λειτουργεί η γραφή όταν μετατρέπεται σε σχήμα, ίχνος ή σύμβολο χωρίς άμεσο γλωσσικό περιεχόμενο;

The work *mi-ni-mi* belongs to a body of work titled ESPACE DE MÉMOIRE, where the artist explores writing not only as a means but as a symbol, creating a dialectic relationship between metaphysics and language.

Red, ochre, and blue refer to natural pigments used since the Bronze Age in the Aegean on murals, vessels, and ritual objects. On the surface of the work, the presence of the word *mi-ni-mi* (memory) in Linear B is not merely a semiotic reference but the core of the work. The symbols of Linear B do not function only as aesthetic elements or historical references but emerge as fundamental units of meaning, traces of an early human need to capture, organize, and transmit the world around them.

The presence of this early writing raises the question of readability and memory: What is preserved when a word ceases to be understood? How does writing function when transformed into a form, trace, or symbol without immediate linguistic content?

ESPACE DE MEMOIRE, *mi -ni -mi*, μικτή τεχνική, 24,4 x 61,6 εκ.

ESPACE DE MEMOIRE, *mi -ni -mi*, mixed media, 24.4 x 61.6 cm

Ο **Αντώνιος Παναγόπουλος** γεννήθηκε στην Αθήνα το 1957, όπου ζει και εργάζεται. Σπούδασε Μουσική, Μηχανολογία, Διακόσμηση, Δομικές Εφαρμογές και Ζωγραφική, Φοίτησε στο ελεύθερο εργαστήριο ζωγραφικής του Γ. Βογιατζή και παρακολούθησε ως ελεύθερος ακροατής μαθήματα πλαστικής στην Αρχιτεκτονική Σχολή Αθηνών, με διδάσκοντα τον γλύπτη Θόδωρο. Το 1980 επιλέχθηκε από την Ανωτάτη Σχολή Καλών Τεχνών ως εξαιρετικό ταλέντο. Εργάστηκε στο θέατρο, στον κινηματογράφο και στη διαφήμιση. Από το 1984 αφιερώνεται στο εικαστικό του έργο με τον γενικό τίτλο ESPACE DE MEMOIRE – ΓΑΙΑ ΜΝΗΜΗΣ.

Antonios Panagopoulos was born in Athens in 1957, where he lives and works. He studied Music, Mechanical Engineering, Interior Design, Structural Applications, and Painting. He attended the free painting workshop of G. Vogiatzis and audited sculpture courses at the School of Architecture in Athens, taught by the sculptor Thodoros. In 1980, he was selected by the Athens School of Fine Arts as an exceptional talent. He has worked in theater, film, and advertising. Since 1984, he has dedicated himself to his artistic project under the general title ESPACE DE MÉMOIRE.

Στο έργο *μ' αγαπά - δε μ' αγαπά*, ο εικαστικός επεξεργάζεται τα κατάλοιπα του παρελθόντος όχι ως τεκμήρια μιας ιστορικής αλήθειας, αλλά ως φορείς επάλληλων σημασιών. Ρωμαϊκά σπαράγματα διακοσμημένα με άνθη γίνονται φορείς ενός μοτίβου που αντηχεί το παιδικό παιχνίδι και το ερωτικό δίλημμα.

Ο καλλιτέχνης μετατρέπει το αποσπασμένο αρχιτεκτονικό θραύσμα σε ένα νέο σύμβολο, απαλλαγμένο από τη χρηστική του λειτουργία, αναδεικνύοντας τη δύναμη του παρελθόντος να ενεργοποιεί προσωπικά και συλλογικά αφηγήματα. Το έργο, σε διάλογο με τα ευρήματα του αρχαιολογικού χώρου, προτείνει μια πιο ευαίσθητη, σχεδόν τρυφερή, ανάγνωση της ιστορικής μνήμης. Είναι τα κατάλοιπα αντικειμενικά τεκμήρια;

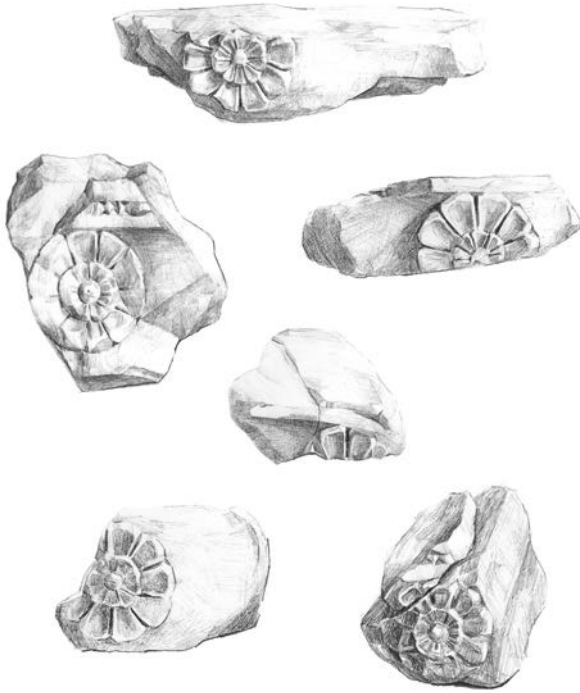
Η «δεύτερη συνάντηση» με το υλικό καθιστά τη μνήμη έναν ενεργό μηχανισμό, όπου τα ίχνη του παρελθόντος επαναδιατυπώνονται ως εικόνες του παρόντος. Ο εικαστικός δεν σχολιάζει απλώς τη ρομαντική αμφιθυμία· υπενθυμίζει ότι κάθε πολιτισμικό ίχνος μπορεί να ξαναβρεί φωνή, νόημα και συναίσθημα, εφόσον του επιτρέψουμε να συνομιλήσει με το παρόν.

In the work *He Loves Me - He Loves Me Not* Periklis Pravitas processes the remnants of the past not as evidence of historical truth but as carriers of overlapping meanings. Roman fragments decorated with flowers become bearers of a motif resonating with childhood games and romantic dilemmas.

The artist transforms the detached architectural fragment into a new symbol, freed from its utilitarian function, highlighting the power of the past to activate personal and collective narratives. The work, in dialogue with the finds of the archaeological site, proposes a more sensitive, almost tender reading of historical memory. Are remnants objective evidence?

The “second encounter” with the material makes memory an active mechanism, where traces of the past are rearticulated as images of the present. Pravitas does not merely comment on romantic ambivalence; he reminds us that every cultural trace can regain voice, meaning, and emotion, provided we allow it to converse with the present.

μ' αγαπά - δε μ' αγαπά 200μ.χ.

*μ' αγαπά, δε μ' αγαπά, 2020,
μολύβι σε χαρτί, 68 x 88 εκ.
loves me, loves me not, 2020,
pencil on paper, 68 x 88 cm*

Ο **Περικλής Πραβήτας** γεννήθηκε στην Θεσσαλονίκη. Σπούδασε μαρμαρογλυπτική στη Σχολή Καλών Τεχνών της Τήνου και στην συνέχεια στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών, στο Α' εργαστήριο γλυπτικής με καθηγητή τον Θεόδωρο Παπαγιάννη. Ως εικαστικός έχει παρουσιάσει την δουλειά του σε ομαδικές και ατομικές εκθέσεις. Στο θέατρο έχει συνεργαστεί για σειρά ετών με την ομάδα bijoux de Kant και με την Ιόλη Ανδρεάδη καθώς και με ομάδες χορού. Από το 2012 έως σήμερα εργάζεται στην ΥΣΜΑ στα αναστηλωτικά έργα της Ακρόπολης.

Pericles Pravitas was born in Thessaloniki. He studied marble sculpture at the School of Fine Arts in Tinos and then at the Athens School of Fine Arts in the Α' sculpture workshop with Theodoros Papagiannis. As a visual artist, he has showcased his work in numerous solo and group exhibitions. In theatre, he has collaborated for several years with the group bijoux de Kant and with Ioli Andreadi, as well as with various dance companies. Since 2012, he has been working with the Acropolis Restoration Service (YSMA) on the restoration projects of the Acropolis.

Τα κεντήματα της Ιφιγένειας Σδούκου ξεχωρίζουν για τις σχεδιαστικές και χρωματικές τους ποιότητες, την ακρίβεια και την ευαισθησία της απόδοσής τους. Στο έργο *Πλέοντας* παρουσιάζει ένα καράβι-τάμα να αιωρείται πάνω από τη θάλασσα.

Το τάμα, ως πράξη πίστης και προσδοκίας, συναντά την παράδοση των μεταλλικών ταμάτων που φέρουν την εικόνα καραβιών – προσφορές ναυτικών και ταξιδιωτών για σωτηρία και ευόδωση. Το καράβι της εικαστικού, όμως, δεν είναι απλώς ένα αντικείμενο πίστης· είναι ένας ύμνος στην εύθραυστη συνθήκη της ύπαρξης, ένα σύμβολο αιώρησης ανάμεσα στη ζωή και τον θάνατο, την επιβίωση και την απώλεια.

Η ποιητική απεικόνιση του θαλάσσιου περάσματος δεν αποτελεί απλώς μια εικονογραφική χειρονομία, αλλά παραπέμπει στις διαχρονικές πρακτικές μετακίνησης, ανταλλαγής και επικοινωνίας που χαρακτήρισαν τον θαλάσσιο χώρο του Αιγαίου ήδη από την Πρωτοκυκλαδική περίοδο. Η Ίος, νησί με σημαντική παρουσία στον Πρωτοκυκλαδικό πολιτισμό, υπήρξε μέρος ενός πυκνού δικτύου νησιών όπου η ναυσιπλοΐα συνδέθηκε άρρηκτα με όλες τις εκφάνσεις της ζωής.

The embroideries of Ifigeneia Sdoukou stand out for their design value, color tones, precision in details, and sensitivity of expression. In the work *Sailing*, Ifigeneia presents a votive ship suspended above the sea.

The votive offering, as an act of faith and hope, meets the tradition of metal votives bearing the image of ships – offerings by sailors and travellers for salvation and safe passage. However, Sdoukou's ship is not simply an object of faith; it is a hymn to the fragile condition of existence, a symbol of suspension between life and death, survival and loss.

The poetic depiction of the maritime passage is not merely an iconographic gesture but alludes to the timeless practices of movement, exchange, and communication that have characterized the Aegean maritime space since the Early Cycladic period. Ios, an island with a significant presence in the Early Cycladic culture, was part of a dense network of islands where navigation was closely intertwined with life and all its facets.

Πλέοντας, 2023, ύφασμα
βαμμένο και κεντημένο
στο χέρι, 100 x 65 εκ.

Sailing, 2023, hand-dyed
and embroidered fabric,
100 x 65 cm

Η **Ιφιγένεια Σδούκου** σπούδασε ζωγραφική και χαρακτική στη Σχολή Καλών Τεχνών της Φλωρεντίας. Είναι μέλος του Δ.Σ. της Δημοτικής Πινακοθήκης Λάρισας – Μουσείου Γ.Ι. Κατσιγρα. Έλαβε το βραβείο της 6ης Τριενάλε Υφαντικής Τέχνης, Novi Sad Σερβία 2017. Έλαβε μέρος στην 8η Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης Θεσσαλονίκης 2023 και στην Μπιενάλε Σύγχρονης Τέχνης της Τασκένδης 2024. Έργα της βρίσκονται σε δημόσιες και ιδιωτικές συλλογές. Ζει και εργάζεται στη Λάρισα.

Ifigenia Sdoukou was born in Larissa. Her educational background includes studies in Painting and Printmaking at Academy of Fine Art of Florens/Italy. She is a member of the Board of Directors of the Municipal Gallery of Larissa - Museum G.I. Katsigra. She has been awarded of the 6th Textile Triennial, Novi Sad, Serbia 2017. She also participated in the 8th Thessaloniki Biennale of Contemporary Art 2023 and the Tashkent Biennale of Contemporary Art 2024. The Sdoukou's works are held in both public and private collections. She lives and works in Larissa/Greece.

Το έργο προσεγγίζει το τοπίο ως χώρο ενθύμησης, ένα τοπίο όπου η απουσία της ανθρώπινης μορφής δεν αναιρεί αλλά τονίζει την παρουσία της. Μια γη ανεμοδαρμένη και αιώνια, που φέρει τα ίχνη της κατοίκησης σαν τραύματα και απομεινάρια. Ένα κομμάτι πλαστικού παγιδευμένο σε συρματόπλεγμα δεν είναι απλώς απόρριμμα· είναι τεκμήριο. Μνήμη μιας πράξης, μαρτυρία μιας διέλευσης.

Το τοπίο αντιμετωπίζεται ως φορέας του Υψηλού – επιβλητικό μέσα στην απλότητά του, σχεδόν μεταφυσικό – ενώ το ανθρώπινο ίχνος, εφήμερο και αποσπασματικό, χαράσσεται επάνω του ως κάτι αιώνιο, όχι λόγω διάρκειας, αλλά λόγω σημασίας. Η απουσία δεν δηλώνει κενό, αλλά παρουσία που υπήρξε – και ενδεχομένως επιμένει, υπόγεια και ανεξίτηλα.

Μέσα από αυτή την εύθραυστη ισορροπία φυσικού και τεχνητού, το έργο εντάσσεται στο πλαίσιο της Ανθρωποκαίνου – μιας εποχής όπου το ανθρώπινο αποτύπωμα έχει γίνει καθοριστικός παράγοντας μετασχηματισμού του πλανήτη. Το ασήμαντο αντικείμενο στο προσκήνιο αποκτά βάρος: γίνεται δείκτης ενός χρόνου όπου το εφήμερο μετατρέπεται σε μόνιμο και το τυχαίο σε αποκαλυπτικό.

The work approaches the landscape as a space of remembrance, a landscape where the absence of the human figure does not negate but rather emphasizes its presence. A wind-swept and eternal land that bears the traces of habitation as wounds and remnants. A piece of plastic caught in barbed wire is not merely waste; it is evidence. Memory of an act, testimony of a passage.

The landscape is treated as a bearer of the Sublime – imposing in its simplicity, almost metaphysical – while the human trace, ephemeral and fragmentary, is inscribed upon it as something eternal, not due to duration but due to significance. Absence does not signify emptiness but a presence that once was—and possibly persists, covertly and indelibly.

Through this fragile balance of natural and artificial, the work is framed within the Anthropocene—a period where the human footprint has become a decisive factor in the transformation of the planet. The insignificant object in the foreground acquires weight: it becomes an index of a time when the ephemeral turns permanent and the accidental becomes revealing.

Χωρίς τίτλο, 2025, λάδι σε καμβά, 20 x 20 εκ.

Untitled, 2025, oil on canvas, 20 x 20 cm

Ο **Μίλτος Σκούρας** (γ. 1955, Αθήνα) σπούδασε Αρχιτεκτονική στο Μιλάνο και Σημειολογία στο Παρίσι. Ξεκίνησε με δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά όπως το *Métal Hurlant* και το *Heavy Metal*, ενώ εργάστηκε και στον χώρο της μόδας και της διαφήμισης. Η ζωγραφική του είναι παραστατική με έμφαση στην αφήγηση και στην ανθρώπινη ύπαρξη. Από το 1991 ζει και εργάζεται στην Αθήνα. Έχει παρουσιάσει τη δουλειά του διεθνώς και έργα του ανήκουν σε μουσειακές και ιδιωτικές συλλογές.

Miltos Skouras (b. 1955, Athens) studied Architecture in Milan and Semiotics in Paris. He began by publishing in international magazines like *Métal Hurlant* and *Heavy Metal*, while also working in fashion and advertising. Since 1991, he lives in Athens, developing a narrative painting style with realist elements, often focused on the human condition. His work has been exhibited widely in Greece and abroad, and is included in both museum and private collections.

Το έργο του Νίκου Τρανού αποτελεί βαθιά ποιητική και πολιτική τοποθέτηση πάνω στη μετακίνηση, την απώλεια και τη μνήμη. Τα μικρά κεραμικά κεφάλια, βαμμένα στο έντονο πορτοκαλί των σωσιβίων, αιωρούνται πάνω από μια αόρατη, υδάτινη επιφάνεια. Μορφές εγκλωβισμένες σε ένα κρίσιμο σημείο της διαδρομής τους, εκεί όπου η ελπίδα για σωτηρία μεταμορφώνεται σε απόλυτη απελπισία.

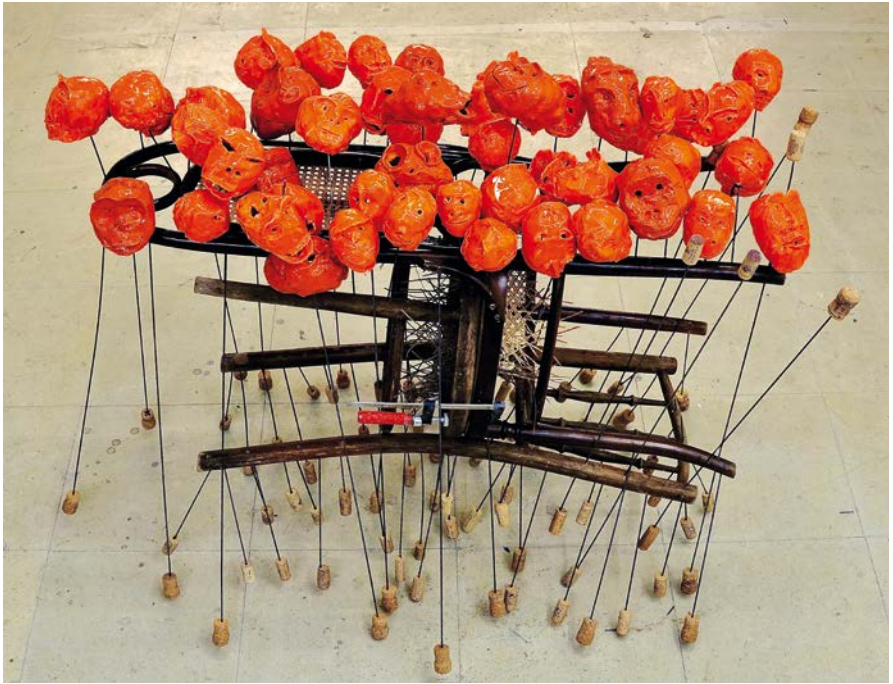
Η αιώρησή τους δεν είναι απλώς σύμβολο μετάβασης, αλλά έκφραση της αγωνίας της επιβίωσης, της στιγμής όπου η ζωή ισορροπεί επικίνδυνα ανάμεσα στη σωτηρία και τον πνιγμό. Σε αυτόν τον χώρο αιώρησης, το νησί παύει να είναι σταθερός προορισμός· γίνεται το όριο ανάμεσα στο ορατό και το αθέατο, στο παρελθόν και στο παρόν.

Όπως και στην Πρωτοκυκλαδική εποχή, έτσι και σήμερα το Αιγαίο παραμένει τόπος μετάβασης αλλά και πεδίο δοκιμασίας. Στο έργο του εικαστικού, η μετακίνηση δεν αναδεικνύεται απλώς ως ιστορικό φαινόμενο, αλλά ως μια καθολική, ανθρωπίνη μοίρα.

Nikos Tranos' work constitutes a deeply poetic yet political stance on displacement, loss, and memory. The small ceramic heads, painted in the vivid orange of life jackets, hover above an invisible, watery surface. Figures trapped at a critical point in their journey, where hope for rescue transforms into utter despair.

Their suspension is not merely a symbol of transition but an expression of the anguish of survival – the moment when life precariously balances between salvation and drowning. In this suspended space, the island ceases to be a fixed destination; it becomes the boundary between the visible and the unseen, between past and present.

As in the Early Cycladic era, today the Aegean remains a place of passage but also a field of trial. In Tranos' work, displacement is not simply highlighted as a historical phenomenon but as a universal, human fate.

Nautia (από τη σειρά *terrain*), 2017, 50 κεραμικά κεφάλια υαλοχρωματισμένα πορτοκαλί, όπως τα σωσίβια διάσωσης και ψημένα δύο φορές στους 1020°C, 2 βιεννέζικες καρέκλες οικιακά έπιπλα από τα σκουπίδια των Αθηνών, 150 φελλοί από σαμπάνιες και κρασιά, σιδερένιες ράβδοι, 113 x 55 x 115 εκ. Οι καρέκλες έχουν απολυμανθεί / Ευγενική παραχώρηση: Zoumboulakis Galleries

Nausea (from the series *terrain*), 2017, 50 ceramic heads glazed in lifebuoy orange and double-fired at 1020°C, 2 Viennese chairs – domestic furniture salvaged from the streets of Athens, 150 corks from champagne and wine bottles, iron rods, 113 x 55 x 115 cm. The chairs have been disinfected. / Courtesy of Zoumboulakis Galleries

Ο **Νίκος Τρανός** (γ. 1957, Ζάρακες Εύβοιας) σπούδασε στην ΑΣΚΤ και στην École des Beaux-Arts στο Παρίσι. Ήταν καθηγητής γλυπτικής (1995-2024) και Πρύτανης (2019-2023) στην Α.Σ.Κ.Τ.. Το έργο του περιλαμβάνει εγκαταστάσεις με ποικίλα μέσα, υλικά και συνδυαστικές πρακτικές όπως γλυπτά, βίντεο, φωτογραφία, σχέδια, έτοιμα αντικείμενα και αστικά απορρίματα με κύριο χαρακτηριστικό τις συσσωρεύσεις και τον κοινωνικό σχολιασμό. Έχει παρουσιάσει τη δουλειά του σε ατομικές εκθέσεις, ενώ έχει πάρει μέρος σε πολλές ομαδικές εκθέσεις στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Έργα του βρίσκονται σε μουσειακές και ιδιωτικές συλλογές στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Nikos Tranos (b. 1957, Zarakes, Evia) studied at ASFA and the École des Beaux-Arts in Paris. He was a sculpture professor (1995–2024) and Rector (2019–2023) at ASFA. His work includes installations using various media, materials, and combined practices such as sculpture, video, photography, drawings, ready-made objects, and urban waste, characterized mainly by accumulations and social commentary. He has presented his work in solo exhibitions, participated in many group exhibitions in Greece and abroad. His works are part of museum and private collections both in Greece and internationally.

Ο κατάλογος εκδόθηκε με την ευκαιρία της έκθεσης «Cycladic Nexus, A Journey of Connections Across Time: Skarkos» στο Αρχαιολογικό Μουσείο Ίου, 28 Ιουνίου – 31 Οκτωβρίου 2025. Τυπώθηκε σε 300 αντίτυπα.

The catalogue was published on the occasion of the exhibition “Cycladic Nexus, A Journey of Connections Across Time: Skarkos” at the Archaeological Museum of Ios, 28 June – 31 October 2025. Printed in 300 copies.

Σχεδιασμός Καταλόγου / Catalogue Design

Talc Studio

Εκτύπωση και Βιβλιοδεσία / Printing and binding

Γ. Κωστόπουλος, Γραφικές Τέχνες Α.Ε. / G. Kostopoulos, Printing House S.A.

Κείμενα Καταλόγου / Catalogue Texts

Ευγενία Ίσκου, Ναταλία Μητσιώνη / Eugenia Iskou, Natalia Mitsioni

Επιμέλεια κειμένων / Proofreading

Γιάννης Μπόλης / Yannis Bolis

ΕΚΘΕΣΗ / EXHIBITION

Επιμέλεια / Curation

Ευγενία Ίσκου, Ναταλία Μητσιώνη / Eugenia Iskou, Natalia Mitsioni

Υπεύθυνος Παραγωγής / Project Coordinator

Αντώνης Κούρκουλος / Antonis Kourkoulos

Υπεύθυνος επικοινωνίας / Communication - Press Office

Γιάννης Ασδραχάς / Giannis Asdrachas

Οπτική Επικοινωνία / Visual Communication

Talc Studio

Θερμές ευχαριστίες απευθύνονται σε όλους όσους συνέβαλαν καθοριστικά στην υλοποίηση της έκθεσης: στον Διευθυντή της Εφορείας Αρχαιοτήτων Κυκλάδων, κο Δημήτριο Αθανασούλη, στον Δήμαρχο Ίου, κο Γκίκα Γκίκα, στην αρχαιολόγο κα Αγγελική Κουμνά, στην κα Βάσω Πετρίδου, στον κο Άγγελο Μιχαλόπουλο, στην κα Μέλισσα Μιχαλοπούλου, στο Calilo Foundation και στον Γιάννη Μπόλη.

Special thanks to: Mr. Demetrios Athanasoulis, Director of the Ephorate of Antiquities of the Cyclades, Mr. Gikas Gikas, Mayor of Ios, Ms. Angeliki Koumna, archaeologist, Ms. Vasso Petridou, Mr. Angelos Michalopoulos, Ms. Melissa Mixalopoulou, the Calilo Foundation, and Mr. Yannis Bolis.

